

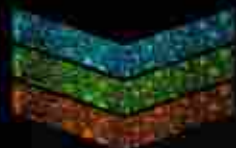
معاونت شهرسازی و معماری
وزارت راه و شهرسازی

معرفی مرحله صفر طرح ویژه توسعه استان مازندران تشخیص وضعیت و طراحی چارچوب دستور کار

دانشگاه مازندران

هسته پژوهشی برنامه ریزی فضایی مناطق ساحلی شمال ایران

چارچوب معرفی

الف. زمینه قانونی و جایگاه طرح

ب. بایسته های وزارت راه و شهرسازی

پ. چارچوب فنی مرحله صفر طرح ویژه توسعه استان مازندران

تعریف قانونی طرح‌های ویژه: عبارت است از طرح‌هایی که برای بخش‌هایی از کشور که به علت وجود عوامل طبیعی یا ساخته‌شده و/یا برنامه‌های جدید توسعه و عمران و تأثیراتی که در منطقه حوزه نفوذ خود خواهند گذاشت، واجد ویژگی خاصی بوده و نیازمند تهیه طرح برای توسعه هماهنگ در محدوده حوزه نفوذ عوامل مذکور است، تهیه می‌شود. عنوان و محدوده این طرح‌ها همزمان با ضرورت تهیه طرح، حسب مورد به تصویب شورای عالی شهرسازی و معماری ایران می‌رسد.

الف. زمینه قانونی و جایگاه طرح

مصوبه شورای عالی شهرسازی و معماری ایران پیرامون لزوم تهیه طرح ویژه توسعه استان مازندران

شورای عالی شهرسازی و معماری ایران در جلسه ۱۳۹۷/۴/۱۱ خود پس از شنیدن گزارش استانداری استان مازندران در خصوص ضرورت تهیه طرح ویژه توسعه استان، با توجه به شتاب تحولات و استقرار فعالیت‌های بی‌برنامه و حساسیت‌های محیطی استان، با تهیه برنامه ویژه توسعه ای- حفاظتی استان مازندران موافقت و مقرر کرد برنامه یاد شده در چارچوب محورهای زیر تهیه و پس از تصویب در شورای برنامه‌ریزی استان به تصویب نهایی شورای عالی شهرسازی و معماری برسد. مدت زمان تهیه و تصویب طرح و انجام مراحل فوق، ضمن توجه به موارد زیر، حداکثر ۱۸ ماه خواهد بود.

- تصویب شرح خدمات طرح پس از انتخاب مشاور در شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان و سپس شورای عالی شهرسازی و معماری؛
- تامین اعتبار توسط وزارت راه و شهرسازی و عقد قرارداد توسط اداره کل راه و شهرسازی استان مازندران؛
- محدود کردن مدت زمان فرآیند تهیه و بررسی شرح خدمات به یک بازه دوماهه؛
- محدود کردن مدت زمان انتخاب مشاور به یک بازه یک ماهه؛
- محدود کردن مدت زمان فرآیند بررسی و تصویب شرح خدمات در شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان و شورای عالی شهرسازی و معماری ایران به یک بازه دوماهه.

❖ برنامه و محورهای تهیه آن:

برنامه توسعه ای- حفاظتی استان مازندران برای هدایت توسعه در مناطق و عرصه های زیست محیطی و اجتناب از پیامدهای ناخواسته استقرار بی رویه و نسنجیده فعالیت ها باید به تاکید بر سازوکارهای قانونی، مالی و اقتصادی صورت گیرد.

اصول رویه ای	توضیحات
۱. رقابت پذیری منطقه ای و بخشی	در تهیه برنامه توسعه ای استان باید به رقابت پذیری منطقه ای و میان بخشی به منظور بالفعل کردن دیگر مزیت های منطقه از جمله ظرفیت دریا و سواحل با حفظ اراضی جنگلی به همراه کاهش فشارهای زیست محیطی حاصل از بهره برداری یگانه از منابع طبیعی توجه لازم شود.
۲. ارتقای مشارکت گروه های ذی نفع و دی نفعان	در راستای سرمایه انسانی و آموزش در جریان عمل، ضرورت دارد مشارکت موثر کلیه کنشگران از مجرای تهیه برنامه محقق شود.
۳. شفافیت و علنیت	این برنامه به شیوه ای شفاف و علنی در راستای تحقق عدالت اجتماعی تهیه خواهد شد.
۴. تحقق پذیری	احکام برنامه باید مبتنی بر شراکت همه کنشگران باشد که نتیجه آن ابتنای این احکام بر سازوکارهای اقتصادی، مالی، پولی، قانونی، تعیین مجریان، عاملان و بازه های زمانی اجرای احکام حسب الویت بندی خواهد بود.
۵. ساختار مدیریت و راهبری طرح	با تشکیل شورای راهبری طرح ویژه در استان با ریاست استاندار محترم (با معاون هماهنگی امور عمرانی)، مدیران کل راه و شهرسازی، جهاد کشاورزی، صنعت، معدن و تجارت، میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری و رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی، آب منطقه ای، محیط زیست، مدیر کل فرهنگ و ارشاد اسلامی و نمایندگان اصناف از جمله اتاق صنعت، اتاق بازرگانی، خانه مشاور، خانه کارگر و... همچنین یک نماینده از سمن ها و یک نماینده از دبیرخانه شورای عالی (دفتر طرح های کالبدی) طرح ویژه استان هدایت می گردد.

توضیحات	اصول محتوایی
<p>استان مازندران به علت طبیعت زیبا و سبز و نزدیکی به منطقه شهری تهران، آماج گردشگران کوتاه مدت (پایان هفته و دیگر تعطیلات) و مسکن دوم، خانه های ویلایی و شهرک های تفریحی است. ارزش افزوده این نوع فعالیت باعث شده است تقاضا برای دیگر فعالیت های اقتصادی (کشاورزی، صنعتی و خدمات غیرگردشگری) بسیار کاهش یابد. این امر علاوه بر آن که با طبیعت حساس منطقه ناسازگار است، به شدت از آن رو که متکی بر نوسانات درآمدهای اقشار متوسط اجتماعی است، آسیب پذیر می نماید. بنابراین باید تمهیداتی برای فعال کردن دیگر مزیت های منطقه ای و ایجاد ترکیبی متوازن از فعالیت ها به منظور استفاده از صرفه های مقیاس بر اساس مزیت های منطقه ای در راستای خروج از این تنگنا اندیشید. بالطبع این مهم نیازمند یکپارچگی برنامه است.</p>	<p>مدیریت تقاضاها در بخش های اقتصادی</p>

شورایعالی مقرر نمود تهیه و تصویب هرگونه طرح فرادست (طرح های با مقیاس فراتر از طرح جامع شهری) در استان موکول به تصویب این طرح و اخذ نتایج آن گردد.

ب. بایسته های وزارت راه و شهرسازی
از دفتر طرح های کالبدی

دستور کاری برای برنامه ویژه توسعه استان مازندران

مرحله صفر: چارچوب شرح خدمات گزارش تشخیص و دستورکار

در اجرای مصوبه مورخ ۹۷/۰۴/۱۱ شورای عالی شهرسازی و معماری و به منظور هدایت توسعه در مناطق و عرصه‌های حساس محیطزیست (خشکی-دریایی) و اجتناب از پیامدهای ناخواسته استقرار بی‌رویه و نسنجیده فعالیت‌ها در استان مازندران، فاز صفر برنامه ویژه توسعه این استان به منظور تشخیص و تحلیل وضعیت، تدوین رویکرد و روش تهیه برنامه، تدوین چشم انداز و راهبردهای مقدماتی و چارچوب شرح خدمات، با تاکید بر سازوکارهای قانونی، مالی و اقتصادی بر اساس ملاحظات و بندهای زیر تهیه خواهد شد.

تعاریف پایه

گزارش تشخیص

گزارشی است که بر پایه درخواست اولیه (به استناد تصویب ضرورت تهیه برنامه از سوی مرجع ذیصلاح یا مستند قانونی تهیه برنامه - مصوبه مورخ ۹۷/۰۴/۱۱ شورایعالی شهرسازی و معماری) تهیه می‌شود. این گزارش بر اساس دیدگاه‌ها و منافع گروه‌های ذی‌نفع از راه تشکیل جلسات همگانی، استعلام کتبی از سازمان‌ها، موسسات دولتی، نهادهای مردم‌نهاد، صنفی و حرفه‌ای زیرنظر شورای راهبری توسط مشاور تنظیم و تولید می‌شود تا نیازها، مسائل و ظرفیت‌های پهنه مشمول برنامه را شناسایی و تحلیل کند. این گزارش مبنای تهیه دستورکار تهیه برنامه توسعه فضایی (استان مازندران) است.

قلمرو فضایی

برنامه‌ریزی عملی فضایی است. بنابراین نمی‌توان آن را به پهنه‌ای که مستقیماً مشمول برنامه‌ریزی است، فروکاست یا محدود کرد. قلمرو فضایی بر اساس مسئله/هدف برنامه و به تبع گروه‌های ذی‌نفع تعیین می‌شود. قلمرو فضایی را می‌توان به قلمروهای برنامه‌ریزی مستقیم (پهنه/محدوده برنامه‌ریزی داخل استان اعم از دریا، ساحل، جنگل، شهرها، روستاها و ...) و برنامه‌ریزی غیرمستقیم (حوزه توافقات خارج از استان) تفکیک کرد.

گروه‌های ذی‌نفع

گروه‌های ذی‌نفع (سهم‌دار، گرودار و بهره‌ور ...) گروه‌هایی هستند که، خارج از یا داخل استان، از تهیه برنامه متضرر یا منتفع می‌شوند و باید در جریان تهیه برنامه قرار گیرند. هر دو مفهوم شراکت و مشارکت در این جا باید رعایت شوند.

تعاریف پایه

دستورکار

سند پایه نهیه برنامه توسعه استان که بر اساس خروجی گزارش تشخیص نهیه می شود. این سند در چارچوب سیاست‌ها و برنامه‌های ملی-منطقه‌ای مصوب است. دستورکار، محتوی چشم انداز مقدماتی، مأموریت‌ها، هدف(ها) و راهبردها متناسب با سطح (مقیاس) استان، اولویت‌بندی مسائل و نیازهای خاص آن در بازه زمانی مشخص تنظیم می‌شود. مرجع تصویب و ابلاغ این سند در چارچوب قانون تاسیس از اختیارات شورای عالی شهرسازی و معماری است. در موارد خارج از قانون تاسیس یادشده یا وجود مشترکات، دستورکار باید توسط مرجع مربوط تصویب شود. دستورکار مبنای نهیه شرح خدمات برنامه توسعه و عمران استان است.

شورای راهبری

شورای راهبری بازوی مشورتی شورای اسلامی استان، شورای برنامه ریزی استان و شورای عالی شهرسازی و معماری، مسئول هدایت و نظارت بر روند نهیه برنامه توسعه استان است. این شورا واحد تخصصی نیست بلکه برای نمایندگی همه منافع و گروه‌ها (اشخاص حقیقی و حقوقی) در برنامه توسعه فضایی تشکیل می‌شود. برنامه توسعه فضایی استان پس از اخذ مجوز نهیه برنامه از مرجع قانونی زیرنظر این شورا انجام می‌شود.

۱. تهیه گزارش تشخیص و تحلیل برنامه توسعه استان مازندران

۱-۱) پیمایش‌های مقدماتی

- ❖ بررسی‌های میدانی و اسنادی، شناسایی قلمرو فضایی، سیاست‌ها، برنامه‌ها، گروه‌های ذی‌نفع و ذی‌نفع‌ها، سازوکارها (مالی، اقتصادی، قانونی، پولی و ...)، تحقق‌پذیری و/یا علل اجراناپذیری برنامه‌های موجود با هدف شناسایی مقدماتی از مسائل و ظرفیت‌ها و آمادگی برای جلسات عمومی؛
- ❖ شناسایی و طراحی نشست‌های عمومی مقدماتی با گروه‌های ذینفع (سازمان‌های دولتی، موسسات عمومی، نهادهای بخش خصوصی، سمن‌ها و ...) به منظور سنجش، تدقیق و تعمیق شناسایی مقدماتی و تمهید شرایط برای شناسایی خاص‌تر؛
- ❖ آگاهی از ظرفیت‌ها و مسائل استان از طریق مکاتبه، مذاکره و ارتباطات مجازی (شبکه‌های مجازی، ایجاد سایت) و تنظیم نشست‌ها و جلسات تخصصی با کنشگران توسعه استان:
 - نهادها و موسسات دولتی؛
 - نهادهای عمومی؛
 - نهادهای صنفی، حرفه‌ای، تخصصی و خصوصی؛
 - سازمان‌های مردم‌نهاد (سمن‌ها)؛
 - سایر کنشگران.
- ❖ شناسایی شرکای حقیقی و حقوقی احتمالی برنامه ویژه توسعه استان؛
- ❖ نشست نهایی با گروه‌های ذی‌نفع (سازمان‌های دولتی، موسسات عمومی، نهادهای بخش خصوصی، سمن‌ها) به منظور تنظیم گزارش مسائل و ظرفیت‌های یکپارچه استان؛
- ❖ تدوین گزارش نهایی پیمایش مقدماتی.

۱. تهیه گزارش تشخیص و تحلیل برنامه توسعه استان مازندران

۲-۱) پیمایش‌های موضوعی مسئله محور: تشخیص و تحلیل مسائل و ظرفیت‌ها

- ❖ تشخیص و تحلیل مسائل و ظرفیت‌های طبیعی و محیط زیستی؛
- ❖ تشخیص و تحلیل مسائل و ظرفیت‌های دریا و ساحل؛
- ❖ تشخیص و تحلیل مسائل و ظرفیت‌های اقتصاد فضا و بازار زمین و مستغلات؛
- ❖ تشخیص و تحلیل مسائل و ظرفیت‌های گردشگری؛
- ❖ تشخیص و تحلیل مسائل و ظرفیت‌های جمعیتی، اجتماعی، فرهنگی و آموزشی؛
- ❖ تشخیص و تحلیل مسائل و ظرفیت‌های حمل و نقل و جابه‌جایی؛
- ❖ تشخیص و تحلیل مسائل و ظرفیت‌های تأسیسات و تجهیزات زیربنایی؛
- ❖ تشخیص و تحلیل مسائل و ظرفیت‌های خدمات عمومی؛
- ❖ تشخیص و تحلیل مسائل و ظرفیت‌های پدافند غیر عامل (تهدیدهای اقتصادی، اجتماعی، فضایی، طبیعی و نظامی)؛
- ❖ تشخیص و تحلیل مسائل و ظرفیت‌های ساختار فضایی؛
- ❖ تشخیص و تحلیل مسائل و ظرفیت‌های نهادی و مدیریتی؛
- ❖ تشخیص و تحلیل مسائل و ظرفیت‌های همکاری و رقابت‌های درون و فرامنطقه‌ای.

۱. تهیه گزارش تشخیص و تحلیل برنامه توسعه استان مازندران

۱-۳) جمع بندی: تشخیص و تحلیل یکپارچه (گزارش تشخیص):

- ❖ تشخیص و اولویت بندی مسائل و ظرفیت ها و محرک های توسعه:
- ❖ علت یابی و پیامدسنجی مسائل و ظرفیت ها:
- ❖ تشخیص و تحلیل پیشرانها و روندها:
- ❖ تحلیل ذی نفعان:
- ❖ تشخیص تعارض های منافع عمومی و خصوصی:
- ❖ تشخیص تعارض های موضوعی:
- ❖ تشخیص و تحلیل نیازها، خواسته ها و تمایلات گروه های مختلف.

(برای مراحل بعدی تهیه برنامه)

۲. تهیه و تنظیم دستورکار برنامه ویژه توسعه استان مازندران

۱-۲) تهیه پیش نویس دستورکار بر اساس گزارش تشخیص شامل:

- ❖ چشم انداز مقدماتی و مأموریت ها:
- ❖ اهداف و راهبردها:
- ❖ رویکرد، روش، مقیاس و چارچوب شرح خدمات تهیه برنامه ویژه توسعه استان.

۲-۲) تأیید دستورکار در شورای راهبری و شورای برنامه ریزی استان:

۳-۲) تصویب دستورکار در شورای عالی شهرسازی و معماری ایران.

۳. برنامه ریزی برای تهیه برنامه توسعه استان مازندران

۱-۳) تهیه شرح خدمات برنامه توسعه استان مازندران در چارچوب دستور کار مصوب؛

۲-۳) تهیه برنامه ویژه توسعه مازندران.... (دستور کار بعدی پس از مرحله صفر).

پ.ن:

*مشاور موظف است گزارش مرحله ای هریک از بندهای ۲۸گانه زیر را بصورت مجزا و در پایان هر بند ارائه کند.

* لازم است از جمع آوری داده های غیر ضروری خودداری کرده و مطالعات با تاکید برشناسایی و تحلیل مسائل و ظرفیت ها به تفکیک عرضه و تقاضا

(منابع، ظرفیت ها، مسائل و ساختارها؛ بخش دولتی، بخش عمومی، بخش خصوصی) در هریک از موضوعات و بندها مورد بررسی و انجام قرار گیرد.

* تمام مطالعات و خدمات این قرارداد در قالب و به تفکیک پاره های فضایی (تقسیمات کشوری در حد دهستان و قلمروهای فضایی پهنه، کریدور و

کانون) متناسب با الزامات تشخیص و تحلیل فضایی استان مازندران و نقشه های با مقیاس متناسب با الزامات مذکور انجام و ارائه خواهد شد.

پ. چارچوب فنی قرارداد مرحله صفر طرح ویژه توسعه استان مازندران

پ. ۱. معرفی مسئله مرکزی توسعه منطقه ای مازندران

منطقه مازندران نمونه‌ای یگانه از یک منطقه چند مرکزی در کشور است که در اکو سیستمی ویژه (سیستمی درهم تنیده جلگه، دریا، ناحیه ساحلی و کوهستان) با شبکه‌ای از مراکز زیست و فعالیت همپیوند سازمان یافته است. این منطقه ساختاری دوگانه دارد، از یک سو نواحی پرتنش و فشار به نام جلگه ساحلی و سویی دیگر نواحی رها و آسیب پذیر به نام کوهستان و دریای مازندران، ناحیه پرفشار نیازمند پالایش و کنترل خردمندانه است و ناحیه دیگر، نیازمند مدیریت خردمندانه سرزمین.

این منطقه، یک شبکه زیستی یکپارچه انسان، محیط و فعالیت است که کنش‌های محلی، منطقه‌ای و ملی گسیخته، ناکارآمد و آفریننده ناپایداری، ساختار آن را رنجور و دچار پوکی استخوان فزاینده ساخته است. در شرایط کنونی فاقد مهم‌ترین خاصیت سیستمی، همانا فقدان شبکه روابط سیستمی بین زیرسیستم‌های بخشی و قلمرویی متشکله آن است. ریشه این نارسایی بنیادین را می‌توان در درک نادرست از ماهیت ویژه مازندران دانست. درکی که منتج از آن، خاصیت یکپارچگی، پیوستگی و دربرگیری شبکه روابط اکوسیستمی را مختل ساخته و نظام توسعه منطقه‌ای مازندران را دچار سه مسئله بنیادین نموده است:

- ❖ کژفهمی و آشفتگی در فهم محتوای الگوی توسعه فضایی پایدار برای مازندران؛
- ❖ کژفهمی و آشفتگی در شیوه دستیابی (رویه) به الگوی توسعه فضایی پایدار برای مازندران؛
- ❖ ناکارآمدی و ناتوانی مکانیزم پایش و پسخوراند یکپارچه، پیوسته و در برگیرنده در نظام توسعه منطقه‌ای و ملی.

بنابراین مسئله مرکزی پیش‌روی مکانیزم مهار، هدایت و برنامه‌ریزی مازندران چگونگی چیرگی بر سه گانه پیش گفته خواهد بود.

پ.۲. چارچوب بندی مسئله مرکزی توسعه منطقه ای مازندران

پیش تر گفته شد، آشفتگی در فهم محتوای توسعه منطقه ای، مسئله بنیادین محتوایی به شمار می آید. سال‌های متمادی در کشور، استان و عرصه فراملی، فقدان در برگیرندگی (جامعیت) محتوای توسعه منطقه ای در روند و حرکت منطقی سرزمین ها تاخیر جدی و حتی آسیب‌ها و پیامدهای جبران ناپذیر وارد نموده است.

مفهوم مسلط توسعه برای سال ها رشد اقتصادی، آن گاه عدالت اجتماعی و در نهایت حفاظت محیطی انگاشته شد، روندی که به دلیل فقدان در برگیرندگی (عدم توازن عرصه های رقابت پذیری، زیست پذیری و پایداری محیطی نامیده می شود) در محتوای توسعه منطقه ای، ناکارآمد نشان داد. تجربه برنامه ریزی و مدیریت مازندران در نیم قرن گذشته نشان از آشفتگی و سردرگمی در هدف گیری درست به محتوایی متناسب با توان درونی و مأموریت های بیرونی محوله از سوی نظام ملی بوده است. فقدان انطباق ماهیت سرزمینی مازندران و آنچه الگوریتم های مهار و هدایت تا کنون در پی آن بوده اند، مازندران را فرسوده برای انجام مأموریت های نوین نموده است. مصداق آن را می توان در گزاره های استراتژیک زیر دانست:

- ❖ نابودی پرشتاب منابع طبیعی تجدید ناپذیر و آلودگی های بنیادین محیطی؛
- ❖ فرسودگی، ناکارآمدی اقتصادی و چیرگی اقتصاد ناپایدار؛
- ❖ فروپاشی سرمایه، انسجام اجتماعی و روندهای آفریننده نابرابری های اجتماعی؛
- ❖ فقدان تاب آوری، کیفیت و زیست پذیری فضایی و خزش های کالبدی.

پ.۳. طراحی چارچوب برنامه ریزی

چارچوب طراحی طرح کنونی می بایست پاسخی بخردانه، یکپارچه، پیوسته و دربرگیرنده، مبتنی بر وفاق همه کنشگران توسعه به چالش های پیچیده دو بعد رویه و محتوای پیش گفته، ساختار بندی و تدبیر نماید. آن ها عبارتند از:

- ❖ میزان انطباق محتوایی ماهیت یگانه ی منطقه مازندران و الگوی توسعه فضایی پایدار منطقه ای؛
- ❖ چگونگی پالایش، ترمیم و ایجاد مکانیزم برنامه ریزی یکپارچه، پیوسته، دربرگیرنده و همکارانه توسعه؛
- ❖ چگونگی پالایش، ترمیم و ایجاد مکانیزم کنترل، پایش و پسخوراند توسعه فضایی پایدار مازندران.

چارچوب دو وجهی برخورد با مسئله، نخست طراحی الگوریتم بومی برای کشف مناسب ترین چارچوب توسعه منطقه ای برای منطقه چند مرکزی مازندران را هدف قرار داده و آنگاه کارآمدترین شیوه مهار و هدایت پیوسته، یکپارچه و دربرگیرنده نظام ویژه توسعه منطقه ای را برای دستیابی و پشتیبانی از چارچوب توسعه منطقه ای پایدار طراحی خواهد نمود. بنابراین ساختار برخورد با طرح، منبث از ماهیت سه وجهی مسئله، طراحی می گردد:

- ❖ چارچوب محتوایی: بکارگیری رهیافتی منطبق با مرحله توسعه منطقه ای و ملی در بستر روندهای نوین ملی و فراملی؛
- ❖ چارچوب رویه ای: طراحی نظام ویژه برنامه ریزی و مدیریت یکپارچه توسعه فضایی پایدار منطقه ای بومی.

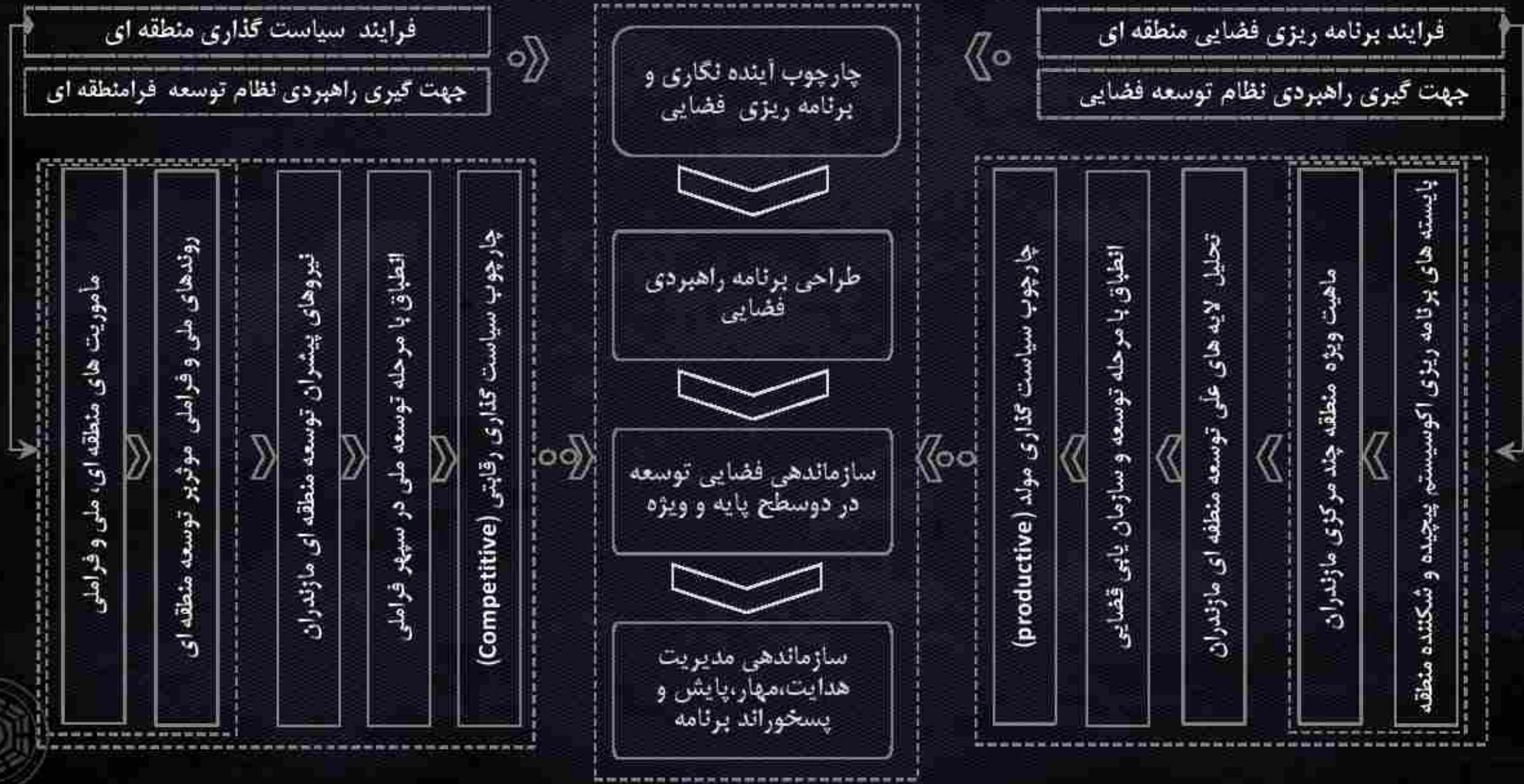
پ.۳. طراحی چارچوب برنامه ریزی

چارچوب راهبردی پابرجای توسعه منطقه‌ای مازندران

اصول راهبردی پابرجا	مسئله توسعه	منطق راهبردی
تمرکز بر تقویت رقابت پذیری قوا منطقه‌ای با تکیه بر مزیت‌های سرمایه انسانی و محیطی؛	رقابت پذیری اقتصادی	پایداری توسعه
توازن توزیع فضایی خدمات و زیرساخت‌های منطقه‌ای؛	زیست‌پذیری اجتماعی	
تناسب بهره‌وری قلمرو مازندران با مزیت‌ها و قیود طبیعی؛ حفاظت از منابع طبیعی و عرصه‌های ارزشمند محیطی؛	مدیریت خردمندانه منابع طبیعی و اراضی	
محدودیت جدی بارگذاری بیش از نیاز بر روی ظرفیت‌های فضایی؛	کنترل زمانی رشد	توازن رشد
پرهیز از بارگذاری در پهنه‌های نامناسب توسعه کالبدی؛	کنترل مکانی رشد	
طراحی مکانیزم توزیع مزیت‌های رشد برای همه گروه‌های اجتماعی؛	کنترل اجتماعی رشد	یکپارچگی فضایی
تقویت و تکامل ساختار فضایی چندمرکزی مازندران؛ همکاری فضایی برای کارکردهای مشابه خدمات و زیرساخت‌های منطقه‌ای؛ تقسیم کار تخصصی برای کارکردهای متفاوت خدمات و زیرساخت‌های منطقه‌ای؛	انسجام و مکمل‌گرایی خدمات منطقه‌ای	
تاکید بر سیستم ترابری درون منطقه‌ای متنوع، چالاک و دوست‌دار محیط زیست.	چگونگی میانگشتن فضایی	

چارچوب مفهومی برنامه ریزی طرح ویژه توسعه مازندران

۱. سازماندهی
کنشگران
توسعه منطقه ای

۲. واکاوی سامانه
مسائل توسعه
منطقه ای

۳. سازماندهی وفاق
منطقه ای درباره
سامانه مسائل
توسعه منطقه ای

۴. چارچوب بندی
سامانه مسائل توسعه
منطقه ای

۵. طراحی چارچوب
دستور کار طرح ویژه
توسعه مازندران

چارچوب خدمات مرحله صفر طرح ویژه توسعه مازندران

گزارش تشخیص

گزارشی است که بر پایه درخواست اولیه (به استناد تصویب ضرورت تهیه برنامه از سوی مرجع ذیصلاح یا مستند قانونی تهیه برنامه - مصوبه مورخ ۹۷/۰۴/۱۱ شورای عالی شهرسازی و معماری) تهیه می‌شود. این گزارش بر اساس دیدگاه‌ها و منافع گروه‌های ذی‌نفع از راه تشکیل جلسات همگانی، استعلام کتبی از سازمان‌ها، موسسات دولتی، نهادهای مردم‌نهاد، صنفی و حرفه‌ای زیر نظر شورای راهبری توسط مشاور تنظیم و تولید می‌شود تا نیازها، مسائل و ظرفیت‌های پهنه مشمول برنامه را شناسایی و تحلیل کند. این گزارش مبنای تهیه دستورکار تهیه برنامه توسعه فضایی (استان مازندران) است.

طراحی چارچوب
دستور کار طرح ویژه
توسعه مازندران

برونداد مرحله صفر طرح ویژه توسعه مازندران

گزارش تشخیص وضعیت
مازندران

دستور کار

سند پایه تهیه برنامه توسعه استان که بر اساس خروجی گزارش تشخیص تهیه می‌شود. این سند در چارچوب سیاست‌ها و برنامه‌های ملی منطقه‌ای مصوب است. دستورکار، محتوی چشم انداز مقدماتی، مأموریت‌ها، هدف(ها) و راهبردها متناسب با سطح (مقیاس) استان، اولویت‌بندی مسائل و نیازهای خاص آن در بازه زمانی مشخص تنظیم می‌شود. مرجع تصویب و ابلاغ این سند در چارچوب قانون تاسیس از اختیارات شورای عالی شهرسازی و معماری است. در موارد خارج از قانون تاسیس یادشده یا وجود مشترکات، دستورکار باید توسط مرجع مربوط تصویب شود. دستورکار مبنای تهیه شرح خدمات برنامه ویژه توسعه و عمران استان است.

چارچوب خدمات مرحله صفر طرح ویژه توسعه مازندران

شرح فعالیت	رتوس فعالیت	ردیف
۱.۱. تعیین و تدقیق طرح ویژه توسعه مازندران:	طراحی چارچوب کار	۱
۲.۱. تعیین و تدقیق مقیاس و دامنه طرح ویژه توسعه مازندران:		
۳.۱. تعیین و تدقیق دستاوردهای طرح ویژه توسعه مازندران:		
۴.۱. طراحی فرایند برنامه ریزی طرح ویژه توسعه مازندران.		
۱.۲. بررسی‌های میدانی و اسنادی، شناسایی قلمرو فضایی، سیاست‌ها، برنامه‌ها، گروه‌های ذی‌نفع و ذی‌نفع، سازوکارها (مالی، اقتصادی، قانونی، پولی و ...)، تحقق‌پذیری و/ یا علل اجرا ناپذیری برنامه‌های موجود با هدف شناسایی مقدماتی از مسائل و ظرفیت‌ها و آمادگی برای جلسات عمومی:	سازماندهی کنشگران توسعه منطقه ای	۲
۲.۲. شناسایی و طراحی نشست‌های عمومی مقدماتی با گروه‌های ذی‌نفع (سازمان‌های دولتی، موسسات عمومی، نهادهای بخش خصوصی، سمن‌ها و ...) به منظور سنجش، تدقیق و تعمیق شناسایی مقدماتی و تهیه شرایط برای شناسایی خاص‌تر:		
۳.۲. آگاهی از ظرفیت‌ها و مسائل استان از طریق مکاتبه، مذاکره و ارتباطات مجازی (شبکه‌های مجازی، ایجاد سایت) و تنظیم نشست‌ها و جلسات تخصصی با کنشگران توسعه استان:		
۴.۲. شناسایی شرکای حقیقی و حقوقی احتمالی طرح ویژه توسعه مازندران:		
۵.۲. نشست نهایی با گروه‌های ذی‌نفع (سازمان‌های دولتی، موسسات عمومی، نهادهای بخش خصوصی، سمن‌ها) به منظور تنظیم گزارش مسائل و ظرفیت‌های یکپارچه استان از گفتمان کنشگران توسعه:		
۶.۲. تدوین گزارش نهایی به‌مناسبت		

چارچوب خدمات مرحله صفر طرح ویژه توسعه مازندران

شرح فعالیت	رتوس فعالیت	ردیف
۱.۳. طراحی چارچوب تشخیص سامانه مسائل توسعه منطقه‌ای:	واکاوی سامانه مسائل توسعه منطقه‌ای	۳
۲.۳. تشخیص، سنجش و تحلیل مسائل و ظرفیت‌های راهبردی عام توسعه منطقه‌ای مازندران:		
۳.۳. تشخیص، سنجش و تحلیل مسائل و ظرفیت‌های راهبردی ویژه توسعه منطقه‌ای مازندران:		
۴.۳. تدوین بیانیه مسائل توسعه منطقه‌ای.		
۱.۴. طراحی نشست‌های نهایی وفاق منطقه‌ای:	سازماندهی وفاق منطقه‌ای درباره سامانه مسائل توسعه منطقه‌ای	۴
۲.۴. نشست نهایی با گروه‌های ذی‌نفع (سازمان‌های دولتی، موسسات عمومی، نهادهای بخش خصوصی، سمن‌ها) برای تبیین مسائل و ظرفیت‌های یکپارچه استان:		
۳.۴. تدوین بیانیه نهایی مسائل توسعه منطقه‌ای.		
۱.۵. روش‌شناسی چارچوب‌بندی سامانه مسائل توسعه منطقه‌ای:	چارچوب بندی سامانه مسائل توسعه منطقه‌ای	۵
۲.۵. تشخیص و اولویت‌بندی مسائل، ظرفیت‌ها و پیشران‌های توسعه:		
۳.۵. واکاوی و تحلیل لایه‌ای علی سامانه مسائل توسعه منطقه‌ای:		
۴.۵. واکاوی و تحلیل لایه‌ای پیامدهای سامانه مسائل توسعه منطقه‌ای:		
۵.۵. واکاوی و تحلیل تنش‌کنشگران سامانه مسائل توسعه منطقه‌ای:		
۶.۵. واکاوی و تحلیل تضادهای کلاسیک (منافع، منابع، توسعه و موضوعی) سامانه مسائل توسعه منطقه‌ای:		
۷.۵. واکاوی و تحلیل آینده پژوهانه سامانه مسائل توسعه منطقه‌ای.		

چارچوب خدمات مرحله صفر طرح ویژه توسعه مازندران

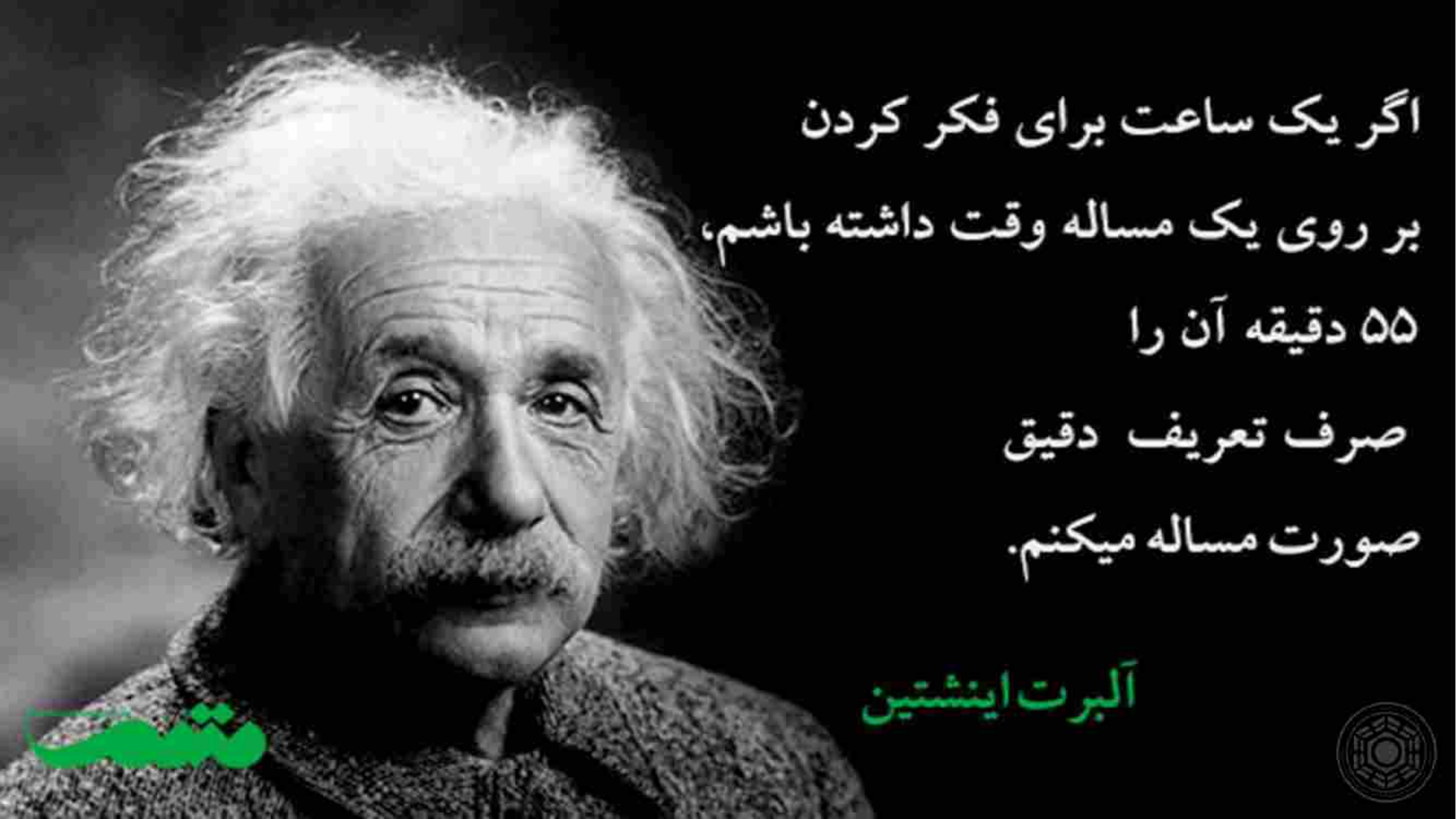
شرح فعالیت	رتبوس فعالیت	ردیف
۱.۶. روش شناسی طراحی چارچوب دستور کار طرح ویژه توسعه:	طراحی چارچوب دستور کار طرح ویژه توسعه مازندران	۶
۲.۶. تدوین مبانی گفتمان توسعه منطقه‌ای:		
۳.۶. تدوین دکترین توسعه منطقه‌ای مازندران:		
۴.۶. تدوین بیانیه چشم‌انداز و مأموریت توسعه منطقه‌ای مازندران:		
۵.۶. تدوین چارچوب راهبردی توسعه منطقه‌ای مازندران:		
۶.۶. طراحی چارچوب دستور کار (شرح خدمات) طرح ویژه توسعه مازندران:		
۷.۶. طراحی نشست نهایی وفاق منطقه‌ای.		
۱.۷. تأیید دستور کار در شورای راهبری و شورای برنامه‌ریزی استان:	سازماندهی وفاق رسمی ملی و منطقه‌ای برای چارچوب دستور کار طرح ویژه توسعه	۷
۲.۷. تصویب دستور کار در شورای عالی شهرسازی و معماری ایران.		

برنامه زمانی قرارداد

برنامه زمانی تهیه (بر حسب ماه)						زمان	شرح فعالیت
۱۲-۱۱	۱۰-۹	۸-۷	۶-۵	۴-۳	۲-۱		
							اول: طراحی چارچوب کار
							دوم: سازماندهی کنشگران توسعه منطقه‌ای
							سوم: واکاوی سامانه مسائل توسعه منطقه‌ای
							چهارم: سازماندهی وفاق منطقه‌ای درباره مسائل توسعه منطقه‌ای
							پنجم: چارچوب‌بندی سامانه مسائل توسعه منطقه‌ای
							ششم: طراحی چارچوب دستور کار طرح ویژه توسعه
							هفتم: سازماندهی وفاق رسمی ملی و منطقه‌ای برای چارچوب دستور کار طرح ویژه توسعه

A black and white portrait of Albert Einstein, showing his characteristic wild, white hair and mustache. He is looking directly at the camera with a thoughtful expression. The background is dark and out of focus.

اگر یک ساعت برای فکر کردن
بر روی یک مساله وقت داشته باشم،
۵۵ دقیقه آن را
صرف تعریف دقیق
صورت مساله میکنم.

آلبرت اینشتین

شش

